

उपपाद (उप + पाद) gaṇa गाराद zu P. 6, 2, 194.

उपपादक (von पद् im caus. mit उप) adj. zur Erscheinung bringend Z. d. d. m. G. 7, 310, N. 2. — Vgl. अनुपपादक.

उपपादन (wie eben) n. 1) das zur-Erscheinung-Bringen: लोकपिण्डं यथा बह्विः प्रविश्य ह्यतितापयेत् । तथा त्वमपि जानीहि गर्भं त्रिविधपादनम् ॥ MBh. 14, 506. — 2) das Prüfen, Untersuchen oder adj. prüfend, untersuchend: अधिकरणं त्वेक्ययोपपादनम् H. 233.

उपपादुक (von पद् mit उप) adj. von selbst zur Erscheinung kommend, von selbst entstehend: उपपादुका देवनारकाः H. 1337. दिव्योपपादुका (auf göttliche, übernatürliche Weise entstehend) देवाः AK. 3, 1, 50.

उपपाद्य (von पद् im caus. mit उप) adj. was zur Erscheinung gebracht wird Z. d. d. m. G. 7, 310, N. 2.

उपपाय (उप + पाय) n. = उपपातक Jāś. 3, 286.

उपपाश्र्य (उप + पाश्र्य) m. n. Achsel N. (Bopp) 19, 17. — Vgl. उपपत.

उपपीडन (von पीड् mit उप) n. das Quälen, Martern: व्याधिभिश्चापपीडनम् M. 6, 62, 12, 80.

उपपुर (उप + पुर) n. Vorstadt H. 972.

उपपुराण (उप + पु०) n. Neben-Purāṇa, eine Klasse von Schriften, die den 18 Purāṇa zur Seite gestellt werden. Das Kūrma-P. kennt deren folgende 18: आद्यं सत्कुमारोक्तं नारायणं परम् । तृतीयं वायवीयं च कुमारेणानुभाषितम् ॥ चतुर्थं शिवधर्माख्यं सान्नात्रन्द्रीशभाषितम् । दुर्वाससोक्तमाश्रयं नारदीयमतः परम् ॥ नन्दिकेश्वरयुग्मं च तैवेवैश्वर्यसंज्ञितम् । कापिलं वारुणं शांखं कालिकाकृष्णमेव च ॥ माकेश्वरं तथा पाद्मं देवं सर्वार्थसाधकम् । पराशराक्तमपरं मारीचं भास्कराकृष्णम् ॥ ÇKDr. (mit mehreren Varianten in Verz. d. B. H. 127, N.) Vgl. VP. LV. MADHUS. in Ind. St. 1, 18 und ebend. 468. fg.

उपपुष्पिका (von उप + पुष्प) f. das Gähnen (ein Aufblühen des Mundes) Hār. 139.

उपपृच (von पृच् mit उप) adj. sich fest anschliessend: अर्हिः शयत उपपृक्पृथिव्याः dicht am Boden RV. 1, 32, 5. — Vgl. आपृक्.

उपपौरिक (von उपपुर?) adj. zur Vorstadt gehörig (?) DAÇAK. 73, 16.

उपपौर्णमासम् und ०मासि (von उप + पौर्णमासी) adv. um die Zeit des Vollmondstages P. 5, 4, 110, Sch.

उपप्रते s. u. पच् mit उप.

उपप्रदर्शन (von दर्श् im caus. mit उप + प्र) n. das Hinweisen auf: इतीत्युक्तापप्रदर्शनार्थः ÇAMKAR. zu AIT. UP. 1, 3, 1.

उपप्रदान (von दा, ददाति mit उप + प्र) n. das Beschenken; Geschenk H. 737. तस्योपप्रदानेन संधिरेव युक्तः PAÑKAT. 173, 13. उपप्रदानं लिप्सूनामेकं ह्याकर्षणोपायम् KATHAS. 24, 119. साम चोपप्रदानं च भेदा दण्डश्च R. 5, 81, 37. PAÑKAT. 83, 7. उपप्रदानैर्मांसि हि कृतकप्राप्यते I, 109.

उपप्रलोभन (von लुभ् mit उप + प्र) n. das Verführen, Verlocken: अमुष्य चोपप्रलोभनाय DAÇAK. 109, 18, 89, 13. उच्चावचान्युपप्रलोभनानि 70, 1.

उपप्रुत् (von प्रु = प्रु mit उप) adj. heranwallend: उपप्रुतं कृणुते निर्णिजं तना RV. 9, 71, 2.

उपप्रेक्षा (von ईत् mit उप + प्र) n. ruhiges Zusehen, das Nichtbeachten MBh. 1, 7757.

उपप्रेष m. Aufforderung (liturg.; s. इप् mit उपप्र) AIT. Br. 2, 5.

उपप्लव (von प्लु mit उप) m. 1) Andrang, Anfall (eines Feindes): गन्ध-

वीणामुपप्लव MBh. 1, 5534. तद्गमिमुत्सारं जनं युद्धमासीदुपप्लवे । वलिनाः संयुगे 2, 914. — 2) widerwärtiger Zufall, Unfall, Unglück, Störung MED. v. 38. मम चायमुपप्लवः MBh. 3, 16076. उपप्लवो महान्मनानुपावर्तन 13575. R. 5, 76, 4. उपप्लवाय लोकानां धूमकेतुरिवोत्थितः KUMĀRAS. 2, 32. निरुपप्लवानि नः कर्माणि ÇAK. 31, v. 1. रात्रानः क्ष्मो गन्धितविविधोपप्लवाः पालयत् PRAB. 118, 3. plur. RAGH. 2, 48. वनोपप्लव MEGH. 17. विपयोपप्लव PRAB. 41, 2. देशोपप्लव SUGR. 2, 1, 11, 12. von widerwärtigen Naturereignissen THAK. 3, 3, 412. H. an. 4, 303. MED. वाय्वादिरुपप्लवः RAGH. 5, 6. सन्तिलोपप्लव Wasserfluth RĪGĀ-TAR. 3, 70. namentlich von Finsternissen H. 125. MBh. 3, 12887. 14, 1072. अग्नेयोपप्लवे SUGR. 1, 113, 18. उपप्लवगतं सूर्यम् R. GORR. 2, 63, 2. चन्द्रमियोपप्लवान्मुक्तम् VIKR. 11. उपप्लवविनिर्मुक्तां मूर्तिं चान्द्रमसोमिव KATHAS. 16, 105. सोपप्लव verfinstert (von Sonne und Mond) AK. 1, 1, 3, 10. Daher उपप्लव = राहु (der Sonne und Mond bei Finsternissen zu verschlingen droht) THAK. H. ç. 13. = केतु Hār. 37. H. an. MED. — 3) ein Bein. Çiva's Çiv.

उपप्लविन् (von उपप्लव) adj. von einem Unfall betroffen: नृपा इवोपप्लविनः परेभ्यो धर्मोत्तरं मध्यमाश्रयते RAGH. 13, 7.

उपप्लव्य (wie eben) n. N. pr. der Hauptstadt der Matsja MBh. 1, 493, 512. 3, 685, 4956. 10, 578, 585.

उपबन्ध (von बन्ध् mit उप) m. 1) Verbindung: प्रकृत्युपबन्धान्याम् KĀTJ. ÇR. 1, 8, 22. — 2) Suffix NIK. 1, 7, 8. 6, 16. — 3) (उप + बन्ध) eine best. Art des Sitzens: वन्धोपबन्धपतनोत्थित KĀURAP. 48. Sch.: बन्धः पङ्कजासनादि उपबन्ध इतत्प्रभेदः । ताभ्यां ये पतनोत्थिते पतनोत्थिताने.

उपवर्ह (von वर्ह् mit उप) m. Kissen AK. 2, 6, 3, 39. H. 683.

उपवर्हण (wie eben) 1) n. Decke, Polster RV. 10, 83, 7. AV. 9, 3, 28. 12, 2, 19, 20. 15, 3, 7. AIT. Br. 8, 12. ÇAT. Br. 13, 8, 4, 10. — 2) f. ०णी dass.: तो दासोपोवर्हणो कः RV. 1, 174, 7.

उपवहु (उप + वहु) adj. ziemlich viel P. 5, 4, 73, Sch. Vop. 6, 22.

उपवाधा (von वाध् mit उप) s. अनुपवाध.

उपवाहु (उप + वाहु) m. 1) Unterarm: ब्राह्मपवाहुसंधि Ellenbogen H. ç. 123. — 2) N. pr. eines Mannes gaṇa वाह्वादि zu P. 4, 1, 96.

उपवृद्धिन् (von वर्ह् mit उप) adj. ergänzend, eine Ergänzung, — Zugabe zu Etwas bildend KATHAS. 17, 121 (उपवृ०).

उपवृद् m. Geräusch, Geklapper, Gerassel u. s. w.: प्रावापो घृत्तु रत्तमं उपवृद्ः RV. 7, 104, 17. adj. in einer Formel AV. 2, 24, 6. — Vgl. ह्रउ-पवृद्, शवृद्, स्ववृद्.

उपवृद् m. dass. NAIGH. 1, 11. अश्वयोः RV. 1, 74, 7. मरुताम् 169, 7. जने न युधो मरुतं उपवृद्ः 9, 88, 5. 10, 61, 9. der Somasteine 94, 4, 13. यदा बलवद्वर्षति साम इवोपवृद्ः क्रियते ÇAT. Br. 11, 2, 3, 32.

उपवृद्धिन् (von उपवृद्) adj. von Geräusch begleitet, laut; Gegens. उपांशु TS. 3, 1, 9, 1. अश्वरथेनेन्द्र आग्निमधावतस्मात्स उच्चैर्वोप उपवृद्धिमान्त्तत्तस्य रूपम् AIT. Br. 4, 9.

उपभङ्ग (von भङ्ग् mit उप) m. Theilung, Glied (in einer Strophe) VIKR. 61, 1.

उपभाषा (उप + भाषा) f. ein untergeordneter Provincialdialekt DUKR-TAS. 67, 7.

उपभुक्तधन (उपभुक्त, partic. von भुज् mit उप, + धन) adj. der sein Vermögen genossen hat (Gegens. गुप्तधन); zugleich Nom. pr. eines Kaufmannssohnes PAÑKAT. 137, 8. fgg.